



Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

VI Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»
22 травня 2026 року



м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073(477)

C91

Рекомендовано до друку рішенням

Вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 26 червня 2026 року)

Рецензенти:

Коч С. В., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Гедікова Н. П., доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

C91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2026 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. пол. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026. 266 с.

22 травня 2026 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено VI Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти, представники дипломатичної служби України. До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії, права та філософії.

© автори тез

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026

Дерік Ангеліна	ЧИ ІСНУЮТЬ МЕЖІ ЛЮДСЬКИХ ЗНАНЬ?	217
Атаманюк Зоя		
Івахненко Аанстасія	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ДО ІРЛАНДІЇ	220
Ієремія Василь	МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ В РОБОТІ ДЕПУТАТА МІСЦЕВОЇ РАДИ З ВИБОРЦЯМИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ДОВІРИ ДО НЬОГО: ДОСВІД МІСТА ОДЕСИ	225
Карастан Сергій	ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ: МЕХАНІЗМИ, АКТОРИ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ВИМІРИ	229
Козар Анна	МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ КАНАДИ	233
Левко Артур	ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ РФ ДО ВЕРБУВАННЯ ПОЛІТИКІВ У ФРН ТА ФРАНЦІЇ	238
Наумова Марія	СПЕЦИФІКА ЦИВІЛІЗАЦІЙ СХОДУ І	242
Атаманюк Зоя	ЗАХОДУ	
Начев Микола	НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕДІА В	245
Атаманюк Зоя	ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	
Стасій Наталя	МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ДЕМОКРАТІЇ	249
Цуркан Дар'я	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ ВИКЛИКИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ В КРАЇНАХ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	255
Юрченко Єлизавета	ЛІТЕРАТУРА ЯК ЗАСІБ УТВЕРДЖЕННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ІДЕЙ	260

МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ КАНАДИ

Козар Анна Олександрівна,

здобувачка третього року навчання

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності «Політологія»,

Запорізький національний університет, м. Запоріжжя

Науковий керівник:

Горло Наталя Віталіївна,

д. політ. н., проф., професор кафедри політології,

Запорізький національний університет, м. Запоріжжя

Кожна поліетнічна держава перебуває у пошуку найбільш оптимальної моделі реалізації етнонаціональної політики, яка б водночас сприяла згуртуванню суспільства навколо спільних цінностей і забезпечувала захист прав різних етнічних груп. На сьогодні Канада продовжує залишатися у списку світових лідерів за показником міграції: мігрантам з різних куточків світу надають не лише місце для проживання, а й можливості для всебічного розвитку, активної участі у суспільному житті та збереження культурних надбань свого народу. Мультикультуралізм у Канаді є не лише частиною національної ідентичності, а й офіційною державною політикою.

Термін «мультикультуралізм» у науковому обігу з'явився наприкінці 80-х рр. XX ст. Мультикультурним у сучасному світі називають суспільство, яке поєднує різні культурні та етнічні групи. Всі групи мають рівні права та можливості, і жодна не ігнорується чи вважається неважливою. У такому суспільстві немає офіційної культури, частиною якої має бути кожна людина [8, р. 545]. Станом на зараз мультикультуралізм розглядають як суспільне явище, ідеологію та державну політику. Мультикультуралізм у контексті суспільного явища – це співіснування різних за расовим та етнічним походженням людей. З

точки зору ідеології, це узгоджений набір ідей та ідеалів, що мають вшановувати культурне розмаїття у державі. У той же час, мультикультуралізм як державна політика – це управління різноманітністю за допомогою офіційних заходів федерального, провінційного, територіального та муніципального урядів [5]. Усі три підходи можна розглядати в контексті Канади, адже мультикультуралізм як державна політика попередньо пройшов через перші дві стадії: суспільне явище та ідеологію, трансформувавшись у сучасний його вигляд. Мультикультуралізм як офіційну державну політику було запроваджено у Канаді з 1971 року. Такі засади як рівність, толерантність, багатоманітність в етнічному та культурному плані перейшли в юридичну площину та визначили подальший політичний курс Канади.

Міграційні процеси у Канаді розвиваються дуже стрімко. У Національному опитуванні домогосподарств у 2011 році у відповідях респондентів налічувалося вже більш ніж 200 різних етнічних походжень. У списку було також присутнє позначення «корінне населення». Про іноземне походження повідомили 20,6% населення, а найбільше людей прибули з Азії [5]. А на початку 2024 року було зафіксовано чи не найбільшу кількість населення у країні – 41 млн. людей, чому посприяла й масова міграція у 2022 році [1]. Відповідно, у Канаді присутнє мовне та релігійне розмаїття. Держава об'єднує навколо себе людей з різною культурною спадщиною доволі в екологічний спосіб, де кожен інтегрується в суспільство на основі канадських правил, водночас, зберігаючи свої цінності та традиції. 27 червня громадяни та інші члени канадського суспільства відзначають День мультикультуралізму.

Значна частина мешканців країни підтримує базові цінності мультикультуралізму, які сформувалися у Канаді протягом багатьох років. Дослідження свідчать про доволі позитивне налаштування жителів Канади до мультикультуралізму. За даними дослідження Ipsos-Reid, яке проводилось у 2008 році, 84% канадців погодились з тезою про те, що мультикультуралізм є однією з найкращих рис цієї країни. У той же час 61% людей, за даними Strategic Counsel, зазначили, що мультикультуралізм зміцнює національну ідентичність

[2]. У 2024 році AV Communications (AVC) та Ipsos провели дослідження, за результатами якого 77% канадців вважають культурне розмаїття основою національної ідентичності. 88% людей також зазначили, що почуваються комфортно, виражаючи свою культурну ідентичність, при цьому залишаючись частиною канадського суспільства [3]. Згідно з даними опитування Research Co, що проводилось 2024 року, 65% канадців пишаються мультикультуралізмом, натомість у 2023 році цей показник був більшим і становив 74%. 63% опитаних, своєю чергою, пишаються культурою корінного населення, 58% – двомовністю, 55% – станом демократії в Канаді, а 48% – системою правосуддя [4].

Однак впродовж свого становлення та розвитку мультикультуралізм був предметом гострих дискусій. Критики мультикультуралізму стверджують, що він сприяє не згуртованості, а роз'єднанню суспільства, адже окремі культурні анклав не взаємодіють з основною частиною суспільства Канади. Втрачається єдність, можливий сепаратизм. Подібне явище також відбирає таланти у країн, звідки приїзять мігранти. Канадський історик Дж. Гранатштейн звернув увагу на те, що через високий рівень політкоректності канадці менше знають про свою історію, а школярам важко скласти тести зі знання історичних постатей цієї країни. І саме через політику мультикультуралізму чимало громадян та іммігрантів вважають, що Канада не має унікальної історії. Хоча основна ідея мультикультуралізму полягає у рівності, на думку його критиків, подібна політика навпаки розділяє людей, велика частина з яких не пристосовується до загальних норм [7].

Опитування, проведене Leger у лютому 2019 році, показало, що, на думку майже половини респондентів, Канада приймає забагато біженців та іммігрантів. Подібне опитування у червні того ж року показало, що 63% опитаних вважають, що Канада вже досягла тієї межі, де вона була здатна інтегрувати мігрантів, тому уряд повинен обмежити міграційні процеси. Дані іншого опитування Ipsos у травні 2019 року свідчили про те, що 37% респондентів вважали імміграцію загрозою для білошкірих канадців [6]. Канада планує скоротити кількість

мігрантів, адже міграційні процеси великого масштабу також впливають і на економічну складову життя мешканців.

Зважаючи на вище зазначені думки та опитування мешканців Канади, можна зробити висновок, що у громадян, незважаючи на позитивні аспекти політики мультикультуралізму, присутнє невдоволення певними аспектами цього процесу, на що влада також звертає увагу.

Отже, мультикультуралізм дійсно займає важливе місце у житті Канади і стає основою національної ідентичності канадців як нації, що підтверджують доволі позитивні відгуки громадян та іммігрантів про наявні складові мультикультуралізму у суспільстві. Разом з тим він також піддається критиці з боку різних суспільних і політичних груп та науковців за його неоднозначний вплив на культурну, економічну, безпекову та інші складові держави. Мультикультуралізм, на думку критиків, не об'єднує людей, а сприяє конфронтації й відокремленню мігрантів від решти суспільства, що може мати негативні наслідки.

Не можна наразі однозначно відповісти, чи становить мультикультуралізм небезпеку для культурної та інших складових Канади, адже, з одного боку, він і є тією визначною рисою держави, що формує її імідж у світі, з іншого ж – не всі підтримують подібного роду культурну основу національної ідентичності, адже є народи-засновники, що зберігають свої традиції, які можуть відійти на другий план. Мається на увазі корінне населення (індіанці та інуїти), англійці й французи. Незважаючи на мінуси, мультикультуралізм продовжує бути одним з визначальних складників суспільно-політичного життя Канади.

Список використаних джерел:

1. Кузнецова Н. Населення Канади 2025: зростання завдяки імміграції. *Ванкуверок*. URL: <https://vancouverok.com/ua/naselenie-kanady/> (дата звернення: 10.05.2026)
2. Bohatyrets V. Embracing multiculturalism of Canada: the roots & the present-day realities. *Modern Historical and Political Issues: Journal in Historical & Political Sciences*. Chernivtsi National University, 2017. Vol. 35-36. P. 32 – 41. URL:

https://www.researchgate.net/publication/325796423_Embracing_multiculturalism_of_Canada_the_roots_the_present-day_realities (дата звернення: 15.05.2026)

3. Canadian, and then Some: Landmark Study Maps the Multicultural Reality of Canadian Identity. 84% of Canadians are comfortable expressing their cultural identity while still feeling Canadian. *Ipsos*. URL: <https://www.ipsos.com/en-ca/landmark-study-maps-multicultural-reality-of-canadian-identity> (дата звернення: 11.05.2026)

4. Canadians Becoming Less Proud of Economy and Multiculturalism. Mario Canseco. *Research.Co*. URL: <https://researchco.ca/2024/07/05/canada-pride-2024/> (дата звернення: 12.05.2026)

5. Dewing M. Le multiculturalisme canadien. Étude Générale. *Bibliothèque du Parlement*. 2019. URL: https://multiculturalmentalhealth.ca/wp-content/uploads/2019/07/Dewing_Multiculturalisme_2009-20-f.pdf (дата звернення: 15.05.2026)

6. Lee E., Johnstone M. Lest We Forget: Politics of Multiculturalism in Canada Revisited during COVID-19. *Critical Sociology*. 2021. P. 1 – 15. URL: https://www.researchgate.net/publication/350664262_Lest_We_Forget_Politics_of_Multiculturalism_in_Canada_Revisited_during_COVID-19 (дата звернення: 10.05.2026)

7. Rocher F., White B. W. L'interculturalisme québécois dans le contexte du multiculturalisme canadien. 2014. *Institute for Research on Public Policy*. URL: <https://www.jstor.org/stable/resrep51644.6?seq=1> (дата звернення: 11.05.2026)

8. Verma N. Multiculturalism in Canada. *International Journal of Scientific Research and Engineering Development*. July-August 2022. Volume 5, Issue 4. P. 545 – 549. URL: <https://ijsred.com/volume5/issue4/IJSRED-V5I4P71.pdf> (дата звернення: 13.05.2026)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

м. Одеса, 22 травня 2026 року

**Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ
тощо несуть автори.**